

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRALYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szeredán 23. Aprilisben. 1788.

Hadi - környülállások.

A' Politikusoknak ezer 's meg ezer bal-vélekedései, a' Muzka Udvar ellen, mennyi fok hamis híreknek származására nem szolgáltattanak vala alkalmatofságot? és imé minden kéfedelemnek tsak a' Télnek rend-kivül való keménysége vala az oka; és az azután következett fáros utaknak járhatatlansága okozta vala a' Bukovinai Muzka Sergek' edgyesülését-is; mely Muzka Sergek már nem tsak edgyesítették a' miéinkel, sőt keményen a' munkához-is készültének; melyről minden órán ujj hírek tsendittik füleinket.

— Most nagyon éppen azon kellemetes idő, melyben a' hadi-tűz mellé rakott réz-fazakok forrni kezdettenek. Azon 24 ezer hadi-nép, mely Bétsben és körül fekszik vala mind eddig, már a' múlt héten le-takaradott; ritka napja, hogy a' Dunán lefelé hajókázni fegyveres Népek' Seregét ne szemlélvénk. — Noha a' Monárkha jelen nintsen-is, még-is minden héten jönnek Kurírok a' Tábortól; kik azon örvendetes híreket hozzák, hogy mind ő Felsége, mind *Ferentz* fő Hertzeg kívánt egészségben vagynak; hogy ő Felsége minden nehézségeket és veszedelmeket számba sem vévén, minden készüléteket a' maga szemeivel kíván meg-tekinteni az igaz. Mindenüt *F. M. Lásci* és *G. Kinszki* Uraktól késértetik; és az iratik, hogy mióltától fogva a' Tábornál van, edgy 24 orából-is 5-nél többet még nem fordított a' nyugodalomra, sőt sokszor csak 4-et. Jó reggel pennával dolgozik a' maga Vezéreivel, a' napnak középső részét a' Sergeknek és készüléteknek vizsgálásában tölti, estve pedig olvassa és expediálja a' Bétsből nagy tsomonként hozzá érkezett Irásokat. Némellyek úgy vélekednek, hogy a' jelen való időben ő Felsége a' Bukovinai Tábornak meg-tekintésére ment volna. Még edgy más kérdésekre is meg-felelt az idő a' Politikusoknak t. i. miért, hogy *Herbert* Urat a' Konstantzinápolyi fogságból el-bocsátották, *Bulgakov* Urat nem? Mind a' kettő szabad lábon van, *Herbert* Ur nem sok idő alatt Bétsbe váratik, *Bulgakov* Urat pedig (a' mint írják) Fébr. 20-dikán a' Beszszarábiába indult Török Sergek jó őrizet alatt vitték-el magokkal az általa adásra. Hogy azon ellenkezőiek, mellyek a' Muszka Kormány-székből tapasztaltattak és minden Le-

velek által közönségsé tétettek, leg-kisebbnyire-is az Auszriai Udvar nem illetik; arról már most mindenek meg-győzöttetve lenni láttatnak. — A' múlt héten Szombaton érkezék meg a' N. M. T. Seregbéli Hadnagy Gyárfás Ur Kurir képében a' Tábortól, ki a' F. Monárkhának minden ezüst készületét vissza hozta; és már most bizonyosok vagyunk benne, hogy némely Leveleknek azon tudósítások, hogy ő Felsége Bukovinába indult volna, nem igaz. — Minek-előtte ő Felsége a' Táborhoz indult volna, az iratik, hogy azt kérlette volna ama sok győzedelmi koszorúkkal ékes öreg fő Vezér Laudon ő Felségétől: hogy Belgrádnak meg vérelében inkább kívánnaé Népet vesztetni, vagy ennek kedvezésével a' költségnek nem kedvezni? melyre ő Felsége azt felelte: akár mennyiben kerüljön kölömben; de a' magam népemnek kedvezni akarok. — Némely Levelekben már az iratik, hogy Belgrádot a' Dunán készült (Batteriákon) ostromló-állásokon kezdték volna ostromolni, mellyek közül edgyet a' Törökök öszve-lödőzvéen, edgy néhány 100 Pattantyusfaink el-vesztenek volna; de ezeket mi annál bizonyosabb költeményeknek tartjuk, mennél több szentséink vagyon az onnan érkezett Kurirokhoz. Belgrádnak hogy minden eleségre és segittségre való közösülése el-rekesztetett az igaz, hogy a' múlt héten u. m. 18 dikban a' tüzzel való ostromhoz kezdettenek, azt a' meghatározott hadi-parantsolatokból és a' készületből tudjuk, és rövid nap bizonyos-hallunk felőlle. — Fő igazgató Vezér Lásci Urnak edgy (Jágerét) Vadászszát, nem lévén olly jól szaladó Paripája, mint az előtte szaladonak, a' Törökök el-fogták, és ugy iratik, hogy kinos halállal

ölték-meg. — A' F. Tsászar-is nem régiben lováról le-esetnek hirleltetik vala-a' közönséges Levelekben; de minden szembe tűnhető serelem nélkül. — Kozim csak alig ha nem lángol eddig; mert a' mint a' Tsernovitzból jött Levelek bizonyítják, már ezen hónapnak 3-dikán a' F. Tsászari Sergek, azon Muszka Sergekkel, mellyek már ekkor edgyefittettek vala, egész hadi erővel arra indulának, hogy mig az Adrianopolynál öszve-gyült 60 ezerből álló Török Tábor meg-érkeznek, belé szállhatnának. Ezen Tábornál a' Tsászar és Erdödi Huszár Sergeinek viadalmi vitézségekről; a' Székely Huszároknak sőt az Oláhoknak-is ditséretes magok viseletekről nem győznek a' Német Levelek' írójai eleget írni. Itt edgy Hadnagyával és 15-öd magával szaladó félben lévő Székely Huszár Káplár, Tiszije akarattya ellen, visszafizart, és 9 Tatároktól 5 Székely foglyokat szerentséfen el-vett; kiket a' tsatában fogtanak vala-el, és kötözve küldik vala ezen Tatároktól. Ezeknek leg-előbb köteleiket vagdalyán-el; a' rab-kötélről szabadultak-is olly mérgesen dölgoznak vala az őket vivő Tatárok ellen, hogy a' 9 Tatárnak fejeket-is el-vitték magokkal. A' Káplár edgy néhány dárda szuráfokat hozott visszafizart; de többnyire karjain és lábain, mellyek gyógyúlhatok. Csernovitzban edgy tsatázásban kerefztül lött Huszár fekszik vala az ispotályban, ki magát, a' sebeket vásárlott piatzon, igen ditséretesen viselte vala. Ehez bémenvén edgy más Pajtás, így kiál-fel nagy örömmel hozzá beteg ágyából: Ugyé Pajtás ugyan megmosok az ilyen te — tette Tatárjit! 's ezzel csak bé-hunyá szemeit és meg-hala. Illyen a' Huszár!

Triestbe érkezvén némelly Ts. K. hajók, a szokás szerént jó reggel örömöknek jeléül ágyúkat sütöttek-ki; de az ágyus legények feledékenysége miatt, gollyóbífsal valának két ágyúk töltve, melly gollyóbífsok közül edgy, edgy Tanátsbéli embernek ablakán bé, és ajtóján ki-ment: meg ijedvén fel-ugrik a' Tanátsbéli ember, az ablakához szalad, és tele torokkal kezdi a' lármát kiáltani, hogy a' Törökök el-jöttek: mások, a' kik a' hibából esett lövést észre vették, le-nevették az ő lármáját, mely néki valcban nem vala tréfa: a' másik ágyu-gollyóbífs még rendesebben viselte magát; mert edgy üvegesnek börtjába vetödvén; olyan apróra rontotta az üvegeket, hogy nem vólt szükség többbe azokat az eltöréstől óltalmazni. — Midön a' Török Követ Madridból el-akarna hazájába indulni, igen jelesen megajándékoztaték: a' Spanyol Király adott néki egy gyémántos gyűrüt; melly 6 ezer Piásterre betsültetett, edgy Briliánt-résát, mely 2 ezer Piástert ért; és azon-kivül adott kész pénzt is 2 ezer Piástert. A' napi-földja (*diurnum*) 120 Piáster vala, melyet 84 napról fogva ki-fogott. Ugyan a' Királytól kapott ajándékba 100 font Khinát, 10 vég drága posztót, a' szolgálai és útazása számára pedig 7 ezer Piástert. Az Asturiai Hertzegetől kapa edgy gyémánt Körtvélyt ajándékba, mellynek árra 8 ezer Piásterre betsültetik: Gróf *Florida Blánkától* edgy igen drága gyémántos pixist: e' szerént meg-ajándékozva tisztelegesen el-kisérteték a' ki-kötő helyig, a' hól a' Spanyol Királynak hajói, és az ötet kísérendő nép készen állanak vala az el-indulásra.

Apróságok. Edgy *Jakab István* nevü Székely Huszár Káplár, más 4 Huszárokkal, nem
mez-

meszse *Foltisényhez* 3 Törököt foga-el a' napok-
 ban, a' kiknél 3 igen szép ezüst poharakat találá-
 nak. — A' múlt hónapnak 26-dikán a' *Levener lo-
 vas Seregéből* 10 közember, edgy Hadnagy és edgy
 Káplár, a' Bukovinai széleken a' Török földre Ro-
 mandoba küldetvén, mint edgy 70 főből álló Tö-
 rökök reájok ütének; hól 3-man a' miénk közzül
 leg-ottan el-esének; a' Hadnagy 5-tödmagával el-fo-
 gaték, és csak a' Káplár 2 köz-emberrel szaladha-
 ra-el. A' Tiszt született Frantziának iratik; a' Káp-
 lár Tseh fi, a' köz-emberek pedig minnyájon Né-
 metek valának. — Az edgyesult Muszka Tábornak
 hadi - Kantzelláriája Tsernovitzba vitettetett által.
 Itt Tsernovitzban szüntelen való ágyú dörgéseket
 hallunk (szól az író) 4-ed napoktól fogva, és éjjel
 nappal szemléljük a' Török helységeknék égésit; de
 még a' meg esett dolgokról nem tudunk bizonyost ír-
 ni. — Svabázt Várának vivásához, hól mint edgy
 4000 Törökök vagynak oltalmúl, 15-dikben már
 hozzá kezdettenek vala; sőt már 13-dikban a' Sán-
 tzok és más tsatázó eszközök készzen valának. Ezen
 Várnak meg-vételével igen könnyen járhatnak, né-
 mellyeknek itéletek-szerént, Belgrádhhoz; rövid na-
 pok alatt hallunk valamit. — A' Török *Gráditska*
 még máig is Török *Gráditska*; a' Bukóvinában fekvő
 Székelyek által el-vétetett Sóó aknát-is a' Törökök
 visszavették. — Azon magát ditséretesen viselő
 Tolvaj Seregben igen sokan mondatnak lenni, a' né-
 hai boldogtalan emlékezetü *Hora Ur* Sergebéliek
 közzül is, kik nem mervén magokat otthon mutat-
 ni, most ezen Sereghez adták magokat.

Ezen hónapnak 13-dika igen nevezetes vala a'
 Pofonyiak előtt; mivel ekkor Hazánk' *Primásza* Kár-

Kardinális Hertzeg [*Bothyány József* Ur ő Eminentziája által 4 a' Felsőges Uralkadótól ki-neveztetett Magyar Püspök Urak szenteltetének-fel az ide való *Katédra* Templomban. A' Püspök Urak ezek: *Báró Splenyi Ferentz Vátzi Püspök*; *Verhovátz Maximilián Zagrabiai Püspök*; *Tengler József Győri Püspök*; *Fuchs Ferentz Nyitrai Püspök*. A' meg-nevezett napon dél-előtti 9 orakor a' Kardinális Ur ő Eminentziája 3 hat-lovú Pompa Hintokkal; mellyek közül edgyikben maga ő - Eminentziája más 2, u. m. *Nagy*, és *Báró Luzantski* fel-szentelt Püspök Urakkal; a' 2 dikán 2 ide való Káptalan Urak, *T. T. Bernkopf* és *Szili*; a' 3-dikban pedig az ő Eminentziája Udvarabéli 3 Papok ülnek vala. Ezeket, már a' Nagy *Katédra* Templomban lévő fenn nevezett Püspök Urak és az ide való Káptalanbéli Papság harságó Templomi musika közt fogodván-bé a' Templomba, a' Nagy Oltárhoz és a' Romai Ceremoniák-szezént a' 4 Ujj Püspök Uraknak számokra készített 4 kisebb Oltárokhoz, mellyek már előre annak rendi-szerént el-valának készítve; Innen bégyülekezvén a' *Szente*k-szentébe, (*Sanctuarium*) fokoda-való és idegen Papi Rendnek, mind a' két Nemen lévő Méltóságoknak jelen-való fokasága között a' Ceremonia 12 oráig tartta. Hogy ilyen alkalmatosságkor öszve-tódúlt népnek rendeletlensége el-távoztathasék; 60 fegyveresek állanak vala 3. All-Tisztek alatt vigyázaton. Dél után a' Kardinális Ur ő Eminentziája 40 személlyekre Asztalt terítettvén, a' főbb személlyeket meg-vendéglette, és dél után az öszve-gyült Méltóságokat és a' Nemetsi rendet igen szép Musika Zengések közt fogadta.

A' meddig több hadi-hirek érkeznek, addig említjük azt hogy Generál F. M. Lásci 4000-rel a Száva vizén által ment, de Svabátznak meg-vétele annyival bizonytalanabb hír volt, mennyivel bizonyosabb hogy ezen hónap' 13-dikán vétetett ostrommal körül, 3 Batálion Gyalogság és kevés Húszárság rekesztette-bé: benn a' Várba közel 4 ezer Törökök vagynak, kik edgyferibe ki-ütésben 26-tot magok közül el-vesztvén a' Várba vízfza üzettek, részünkről pedig edgy Stutzosnál több ezen alkalmatofsággal nem esett-el.

Hir - adás.

Mindeneknek adatik tudtokra, hogy minekutánna *Papp Susánna* Felső - Örsi lákos *Ujvári Imre* nevű Hitefsét hitetlenül el-hagyván, már mint edgy 20 esztendőktől fogva attól távúl titokban lappangana, és már most fenn említett *Ujvári Imre* a' Dunántúl való Kerületbéli Tábla alatt lévő *Szaladi* Törvény-széknél azon hite - szegett Hitefsétől való el-vállását infálná; *Papp Susánnának* a' Törvény-szerént való meg-jelenésre és maga mentségére, a' fenn Nevezett Törvény-szék által 3 határok rendeltettek, u. m. 1. Jun. 1. Aug. és 1. Oktober, ezen folyó esztendőben; mellyeken meg-nem jelenvén, a' következéseket magának tulajdonithatja. Költ a' fenn említett Törvény-szék gyulásében; *Szala - Egerszeg* M. Várofsában Mártz. 13-dikán 1788-ban.